

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta” este în fia-care di.
Abonamente pentru ANSTRO-UNGARIA.
Pe un an 12 fl., pe sase luni
5 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru ROMANIA si străinătate:
Pe un an 40 franci, pe sase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru BRASOV:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe sase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Ou dusă în
casă: Pe un an 12 fl., pe
sase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 banl.
Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 89.

Brașov, Vineri 19 Aprilie (1 Maiu).

1891.

Brașov, 18 Aprilie v.

Astăzi se împlinesc tocmai anul, de când foile ungurești dela noi strigau în contra unor pretinși agenți din România, că s'au dusă poporul ardelean să emigreze din țară. Ele cereau dela guvern să ia măsuri energice în contra acestor „agenți”, dîcîndu, că numai așa se va pute pune stavilă emigrării, păstrîndu brațele muncitoare pentru țară.

Noi li-am răspuns atunci, că nu „agenții” sînt cauza emigrărilor, ci de-o parte miseria, de altă parte nedreptățile și persecuțiunile.

În ce privește miseria, au recunoscut și diarele guvernului, că ea există și că este un rezultat al tristelor raporturi economice, der nu admită nici într-un chip, că poporul ar fi nedreptățit și prigonit, și că și acesta ar fi o cauză, care face pe țeran să-și ia straița și băta și să emigreze.

O viuă dovadă despre această ne dă scirea surprîndătoare, ce o primirăm a di din Anvers (Belgia) și care se cuprinde în corespondența de mai jos.

Nu voiam să credem ochilor, când am cetit, că țeranii români, îmbrăcați cu opinci, cioceci și cojoce, s'au imbarcat spre a emigra în America.

Este acesta primul casu de emigrare în America a țeranilor noștri, care ne-a venit la cunoștiță. Cum că ei au fost siliți a lua lumea în capu nu ne surprinde de telu, ceea ce ne miră însă este, că ei au început a lua drumul acuma și spre America.

Imprejurarea această e dovada cea mai eclatantă, că răul în țară la noi a ajuns la culme.

Este în genere cunoscut, că țeranul român este forțe cu greue se hotăresce să-și părăsească vatra sa părintescă, casa și moșia sa și trebuie să-și meargă forțe rău și să nu

mai aibă nici un modru de-ași câștiga pânea de toate zilele în țera sa.

Corespondentul nostru ne spune, că țeranii, cari s'au imbarcat la Anvers, ca să meargă la America, erau chiar din Săliște, de lângă Sibiu. Faptul acesta nu ne-a surprins, deși Săliștea este una dintre comunele mari românești și a fost odinori materialicește bine situată. Nu ne-a surprins, pentru-că șciam, că comerțul, ce-lu purta economii de acolo cu vite, cu produse brute etc. a încetat cu desăvîșire mai alesu dela izbucnirea războiului vamal cu România încoe, și că stăpînirea ungurească nu a luată nici cea mai mică măsură ca să le înlesnească traul acestor oameni. Din contră, s'a dovedit și față cu mărginenii noștri, că sistemul actualu de guvernare nu numai, că nu sprijinesce dezvoltarea noastră economică, ci năpăstuesce chiar cu intențiune pe Români, cu scopu de a-i săraci.

Mai pôte fi lucru de mirare, că în asemă impresurări, după ce raporturile comerciale cu țerele vecine au devenit atatu de nefavorabile, acei șapte Sălișteni mai întreprindători au pornit în lumea nouă?

Am dor să șcim decă Săliștenii, despre cari e vorba, s'au hotărît ei de ei, ori indemnati de altceva a trece peste Oceanul atlantic în lumea nouă. Căci suntem informați că în ierna această nisce emisari ai unui antreprenoru, care a fostu exploatat și minele dela Vilcoiu, au îndemnat pe țeranii noștri deșnădăjuți din munții apuseni a emigra în America.

Semnălăm pericolul și atragem atențiunea asupra surprîndătoarei aparițiunii, că țeranii noștri au început să emigreze și în America.

Față cu această aparițiune nu putem să rămănem nepăsători,

căci emigrarea în America constituie o pierdere efectivă a elementului românesc.

CRONICA POLITICĂ.

— 18 (30) Aprilie.

Foile germane se ocupă necontentit cu broșura, despre care am amintit și noi, intitulată „Descompunerea Austriei”. La început nu i se deduse acestei scrieri nici o importanță, acuma însă după-ce autorul ei este cunoscut, foile germane se ocupă cu ea pe o scară întinsă, tîndu ea de-o valoare politică netăgăduită, care sulevază cestiuni până acuma puțin discutate pe terenul politice europene. Autorul broșurei este același Bewer, pe care fostul cancelar Bismarck l'a primit în modu atatu de distinsu la Friedrichsruhe. Astfel se presupunea, că autorul ei exprimă în broșură opiniunile și ideile fostului cancelar, de care, se dicea, că a fost inspirat d-lu Bewer. Acuma însă d-lu Bewer a declarat în public, că densus este autorul numitei broșuri, der adaugă că în întreaga scriere nu există nici un unic șir, care să fi fostu obiectul de discușiune între densus și între principele Bismarck.

La declarațiunea această „Volkszeitung” observă: „Decă pe temeiul acestei declarațiunii broșura din cestiune e considerată ca o scriere fără de nici o valoare și fără de cea mai mică importanță, noi nu ne asociăm la această opiniune. Vielunul diplomat dela Friedrichsruhe publică astfel de lucruri — de sine înțelesu — în așa modu, ca intermediarul respectiv să fi nevoit a declara și a nega măcaru numai și suposiția, că ar fi scris în urma inspirațiunilor lui Bismarck. E mai multu ca sigur, că fostul cancelar nu va încerca se realizeze în faptă ideile, pe cari le sulevază și le desvîlta în broșură, der pe semne e mai multu ca verosimil, că aceste idei le aduce pe tapetu cu scopulu de a cauza pedecl lui Caprivi pe de-o parte, er pe de altă parte ca Țarulu, de a căruia încredere se bucură, să dorască cu insistență rechiămarea lui. Numita fioa se provocă spre confirmarea acestor aserțiuni ale sale și la călătoriu lui Her-

bert Bismarck la Petersburg și la visita ce a făcutu acesta ambasadorul rusescu în Berlinu, mai departe la visita lui Suvalov făcută la Friedrichsruhe, precum și la articoli rusofili și anti-austriaci ai diarulu „Hamburger Nachrichten.”

Din incidentul înlocuirii lui Hitrovo, fostu ambasador rusescu la București, prin Fonton, care a fostu ambasador rusescu la Lisabona, diarul rusescu „Novosti” face următoarele observări caracteristice: „Relațiunile nostre cu România de unu timp încoe s'au ameliorat. Totuși ameliorarea această avemă a o mulțami recomandațiunilor sosite din Berlinu în București. E lucru firescu că diplomația noastră își va încorda totă iscusința ei, pentru ca să se folosescă de momentulu favorabilu. Din cauza această a trebuit să fi înlocuit Hitrovo, care afă în regele Carolu unu inamicu neîmpăcātu, prin o altă persoană, care să fi totu atatu de zelosu și de activu, der mai puțin espusu, precum a fostu Hitrovo. Câștigarea României în momentulu de față are pentru noi cea mare însemnătate ca și unu podu peste Dunăre, dincolo de Dunăre se afă Bulgaria eliberată prin jertfrea scumpulu sînge alu națiunei rusesce.”

După „Autorité” organulu bonapartistu de căpeteniă, prințulu Victoru Napoleonu totuși va publica unu manifestu cătră poporul francescu. În consiliulu de familie ținutu la San-Remo, la împărătesa Eugenia, s'a redactat manifestulu. Prințulu Ludovicu n'a luat parte la acelu consiliu. Prințulu Victoru ar fi voit să publice manifestulu numai decātu în Italia, der a trebuit să cedeze observațiunilor regelui Umberto, care doria să evite or-oe neplăcere cu guvernulu francezu. Totu astfel și regele Belgiei, se dice, că ar fi hotărît a nu tolera pe teritorulu țerei sale pretenđi decātu atatu timpu câtu nu-i vor face neplăceri cu vecinii. Nu va rămân altceva de făcutu prințulu Victoru, decātu să-și dateze manifestulu din Prangins. E întrebarea decă Elveția va fi mai bucurosu de această onore decātu Italia și Belgia.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

(9)

CĂPITANULU DODERO.

Novelă, de I. Barilli.

Cu ocașiunea vizitelor mele de dimineța, principesa reamintea din ce în ce mai multu fericirea nopții trecute. Dina din Okuenakuti nu cunoșcea măestriile prin cari femeia europenă este în stare să deștepte până la infinitu dorințele nostre. Ea mă iubia și nu voia să-și ascundă iubirea, când pentru prima oră, fiindu singuru, a seșut lângă mine ochii ei imi mărturisiau pe față simțirile nemărginite ale sufletulu ei, fără ca buzele sale să-și esprime cu rezervă vorba, care sună atatu de dulce în ori ce limbă a lumii,

Șoști în ce chipu se dice în limba din Okuenakuti: „te iubesc” — „O kuen sini; er cuvîntulu „Okuenakuti” nu însemnează „te iubesc Cati”, ci însemnează, insulă vrednică de iubire. „O kuen sini”. „Eu te iubesc”. Aceste cuvinte le ascultăm cu plăcere în ori ce limbă din

lume și sciū din esperiență, că întru adevăr ele sună dulce. Englesulu dice „I love you”; Polonulu șoptesce: „Kocham ce”; Românulu dice: „Te iubesc”; Arabulu „Bahebek”; Spanionulu cântă „Jo te quiero”; Francesulu bălbăe „Je t'aime”, der sinceru vè mărturisesc, că pe toate aceste expresiuni dulci le întrec: „O kuen sini”, ce divina principesa, roua dimineții, mi-le-a șoptit cu atatu putere vrăjitoare, când își anina obrazii pe pieptulu meu și brațele ei moi și le așea pe umerii mei.

Amicilor! Cu toate că mă apasă o bătăneță matusalemică, totuși decă s'ar mai pută reîntorce a di clipele neuitate, când își împlintea brațele după grumadașii mei, și decă așa pută să mai simțesc atingerea electrică a bucelor ei negre atunci bucuria, ca și odinori, — ar pune de nou în tremur întregă ființa mea.

Totu mai multu se apropia serbatorea deitășii lor, Kutku. Toși bărbaii mai de frunte din Okuenakuti mă priveau, la părere, cu ochi bunl, der cine

ore mă pută încredința, că multe pri-
virii zimbătoare nu ar fi ivorite din speranța și dorulu de-a mă îmbruce?! Când mă aușiau vorbindu în limba lor, se prăpădiau de risu și cu astfel de ocașiuni aveam privilegiulu de-a esamina dinții lor ageri, la vederea căroru unu fiору imi trecea prin întregu corpulu.

Imprejurările acestea mă avertisau, ca să nu mă mulțamesc numai cu gloria inventării rociurilor din zilele trecute, cu cari prindeau pescu. Deja de multu vreme țineam în busunaru unu cutit, care înainte de naufragiu imi era unu obiectu de puțin preț și ilu folosiam forțe rar, acum însă elu era pentru mine o comoră neprețuită și de aceea ilu și ascundeam bine dinaintea sêlbaticilor, nu cumva să cadă în răpițorele lor mâni. E de observatu, că pe marginile stîncilor de mare se puteau afla diferite formațiuni de scoici; m'am hotărît decă să lucrez diferite obiecte pe cari înfrumșetându-le cu scoici, să le întrebunțez ca ornamente în casele mai de frunte ale Canibalilor și prin această

să le dovedesc, că eu singuru mă pri-
cep mă multu la astfel de lucruri de-
cātu întregă semința lor.

Întia mea lucrare a fostu o cuti-
oră împodobită cu diferite scoici și
mărgăritare, er juru împrejur încercat
cu figuru de flori. Ei se minunară de
măestria mucei mele, pe care regele
a fostu atatu de grațiosu a-o primi
ca daru dela mine. Pe ministrulu
Tururu încă ilu dureau măselele după
o astfel de cuti-
oră. M'am apucat
decă să lucrez alta; în două zile a fost
isprăvită.

Băstematulu Tururu a datu obiectu
pregătitu de mine principesei, ca
daru, când am vădutu cuti-
oră, a doua
di pe masă la roua dimineții, am rămas
forțe neplăcutu impresionatu.

— „Am primit-o”, di-se cu blândețe
principesa, „fiind-că șciam că este o-
pera Barbei s-orelui.”

Insufletitu de primul succesu splen-
didu, m'am hotărît să lucrez obiecte
nouve. Spre ajungerea acestui scopu, a-
veam lipsă de unu lemn alb, ușoru

SCIRILE DILEI.

— 18 (30) Aprilie.

Numiri in armată. Maiorul Nicolae Cerna din regimentul de infanterie 31 a fost numit pe ziua de 1 Mai n. c. comandant al școlii militare de infanterie din Carthaus lângă Brünn. Cu 1 Mai au fost numiți căpitani cl. 1: căpitani cl. 2: Mihail Seracin (reg. 43 de inf.); Ioan Humița (reg. 66 de inf.) și Iuliu Mărgineanu (reg. 43 de inf.) — Căpitani cl. 2: locotenentii Basiliu Pușcariu (reg. 66 de inf.) și Alesandru Bob-Hangea (reg. 82 de inf.) — Locotenentii: sublocotenentii Constantin Maroșan (reg. 82 de inf.) Ioan Voicu (reg. 64 de inf.); Ilie Ciugurdeanu (reg. 64 de inf.); Damaschin Romanu (reg. 51 de inf.); Alesandru Munteanu (reg. 101 de inf.); — Sublocotenentii: Aspiranții de oficeri: Eugen Pipoșu (reg. 33 de inf.); Ioan Buracu (reg. 85 de inf.); Aureli Păcuraru (reg. 63 de inf.); Nicolae Botezanu (reg. 62 de inf.). In regimentul de căi ferate și telegraf, a fost numit locotenent: sublocotenentul Titu cav. de Oniciu. Medicul de regiment cl. 2 a fost numit medicul superior Dr. Albin Popu. Sub-oficerii manipulanți: Nicolae Bălanu și Isidoru Riamțiu au fost numiți accesiști la intendența corpului 1 de armată. Accesistul Petru Farcas lui Simionu Safti a fost numit oficial cl. 3 la magazinul de proviziuni în Alba-Iulia. Oficial cl. 3-a fu numit accesiștul Nonus Poruț, la direcțiunea de geniu în Alba-Iulia.

Emigrări in România. Din Arad se telegrafiază foilor din Pesta, că la oficiul vice-spanatului din Arad sosesc mereu cereri de pașaport pentru România. Emigrările se fac în masse și numitul oficiu primesc câte 20—30 de cereri deodată. Cei mai mulți emigră de prin locurile unde floxera a pustiit viile, și populația a rămas fără pâine și e necesită să-și caute subsistența acolo unde acesta e posibilă, — în România.

Congresul căilor. La congresul internațional al căilor ferate, ce se va ține în Stockholm, România va fi reprezentată prin d. d. ingineri Cottesco și Marinescu.

Deanu cel fals. In 15 Aprilie după prânz a oprit un țigân pe 3 studenți dela gimnaziul de stat din Sibiu, în apropierea Teresianului, și se va căpitanul de hoți Deanu și le ceru bani, amenințându-i, că la casă contrar, îi va împușca. Dicendui acestea scoase două revolvere. Studentii spăriați îi dădură doi florini, apoi plecară și făoură arătare la gendarmeria, care se luă pe urma tâlharului și-lu află într-o cârciumă, ilu aresta și-lu duseră la tribunal. Tălharul

n'a fost Deanu, ci un hoț cu numele Simeon Sauer.

Colonii jidovesci. Diarele din Londra publică un proiect al baronului Hirsch referitor la colonizarea Evreilor în America sudică. Spesele sunt calculate la 150 de milioane, dintre cari jumătate le va purta baronul Hirsch.

Trăsnitu. Păzitorul de porci din Bata, Stefan Tata, fu trăsnit in 19 l. c. pe o vreme tare. A murit în aceeași clipă. Dintre porcii, pe cari îi păzea n'a fost atins nici unul.

„Pașa ală nostru“. Sub titlul acesta scrie „Bistritzer Zeitung“ următoarele: In ședința reprezentanței nostre orășenești din 19 c. ajunse în de-batere o propunere a căpitanei poliției Kőszegvály, în care cerea ca reprezentanța orășenească să încuviințeze un statut, care opra spalarea în „Graben“ (ce se află în apeductul superior.) Motivarea pentru această propunere o află d-lu Kőszegvály în § 29 ală legii polițienesci cu privire la strade din anul 1890. De-baterea asupra acestei propuneri aduse la ivela veselului rezultat, că în citatul § 29 se poruncese cu totul altceva, numai nu aceea ce doresce d-lu Kőszegvály, dăr nici într-un ală paragraf ală citatei legi nu s'a găsit o asemenea oprire, nici chiar în multe statute orășenești. Sörtea acestei propuneri atât de schiope, n'a putut fi alta, decât că a fost pusă ad acta. Prin urmare spalarea pe „Graben“, a fost concesă și mai departe. Dăr comunitatea propune și pașa dispune. Chiar a doua și dimineața dedu pașa ală nostru o stranică poruncă în contra spalării pe „Graben“ sub pedepsa de atâția și atâția florini și într'adeveru! în zilele următoare, toți cari nu s'au conformat acestei porunci, bărbăți femei, au fost arestați și pedepșiți de pașa nostru orășenești, care stă în mare vechi din cauza simțului său de dreptate nepătat.

Așa se întâmplă din 19 până în 23 Aprilu în anul 1891 la noi în Bistrița! Acum se nase întrebarea: A avut comunitatea orășenească, dreptul a permite și mai departe, ca și mai înainte spalare în „Graben“? și dacă da, atunci are drept căpitanei poliției să ia dispoziții arbitrare, caristau în contrast veditu cu dispozițiile comunale? Pote să permită comunitatea orășenească astfel de atacuri în drepturile ei proprii?

Orî crede M. O. nostru căpitane de poliția, că are dreptate? Apoi ilu întrebăm noi, că de ce a propus primirea unui statut referitor la acestea, în reprezentanța orășenească? Cum vine, că densusul fără un astfel de statut, va va să dică în mod nelegal, dictază pedepse? — Nu e acesta abusus de putere, nu e ore cea mai eclatantă administratiã de pașă?

Români emigranți în America.

Anvers (Belgia) 14 (26) Aprilie 1891.

Domnule Redactor! Mercuri mă întorceam dela Academia c'unu colegu român. Pe una din strade întâlniram

7 6meni îmbrăcați romănesce; aveau o-pinci, ciocci, ghebe și unul din ei jocu. Cum i am văditu dicitu fratelui de lângă mine: mă! aștia sunt dela noi. Ii agrăim și nu ne înșelaram. Cu-o bucuria nebună se uitara la noi ca spăriați, auțendu că le vorbim romănesce.

„Nu credeam niciodată — dîsera ei — să întelnim p'aci sufletu de român“.

„De unde sunteți și unde viori să mergeți?“ — îi întrebăm noi. „Suntem din Săliște (lângă Sibiu) și-am plecatu cătră America, căci la noi nu mai putem trăi. Năcazuri grele pe tote potecile, te abăți în tote părțile și muncesc până te strămbi, ca să plătesc dările ale mari, și domni totu de noi nu mai pot. Acum înc'au ne-au mai făcutu una bôcănă, vrău să ne facă copii Unguri. Tote au fostu, dăr asta pune vărful la tote... Au ținutu și ai noștri o adunare mare la Sibiu, am strigatu cu toții, că nu ne trebuie școle de acele unguresci pentru copii, căci tote astea se facu numai spre răul nostru, — apoi nu scim ce-o mai fi...“

Așa ne-au vorbitu amărății noștri Români!

Sermanii! de vr'unu bine, sunt siguru, că nu voru fi părăsiți ei frumoșilor patrii, căci mare trebuie să fi fostu miseria și desnădăjduirea ce i-au pututu cuprinde, ca să i facă să-și uite de pericolele mării și mai mult de năcazurile și greutățile cele multe ce voru avé să îndure într'o țără, unde nu cunosc pe nimeni și nimenea nu i cunosc. Voru suferi multe, căci nesciind decâtu romănesce nu voru fi de nimenea înțeleși. (De! fiă-mi permis să dicu în parentesă — dacă ar fi sciutu vorbi măcaru „patriotesce“ era ce era, căci cu această limbă „universală“ n'ar fi avut grijă ori unde s'ar fi dusu pe globu!)

Eri au plecatu cu vaporulu „Vestland“ la New-York. Din parte-ne le-am datu câte-va însemnări în limba engleză, de cari credeam, că voru avé trebuință, că arătându-le la câte cineva de acolo să i potă îndrepta măcaru prin semne într'o parte ori alta.

Am cercetat la hotelu Francfort unde erau ei (și unde trag toți emigranții, de cari se vedu în fiă-care săptămână cu sutele pe aici, și cari sunt mai numai Slovaci din Ungaria) și aici ni-s'a spus de cătră anteprenor, că din Ianuarie a. c. încôce au trecut cătră America ca la 700—1000 de Români (?) din Ardeal și Ungaria, — lucru de altfelu surprindător și de necrețut.

De altmintelea Români noștri ni-au spus, că ei să pregătisera să plece vr'o 40, dăr că ceilalți 33 s'au lăsat...

Săceleanul.

Evreii în camera din Viena.

In ședința dela 28 Aprilie a came-rei deputaților din Viena, înainte de-a se trece la ordinea zilei se iscă o discuția furtunosă.

Președintele Dr. Smolka declară imediatu după deschiderea ședinței, că lui i s'au făcutu imputări, din causă, că n'a intervenit în causă unui aspru conflict ce se iscase în ședința premergătoare între deputatul antisemit Schneider și între deputatul evreu Bloch (care este rabinu.) Cățiva deputați, dîse președintele, mi-au cerutu să provocu pe deputatul Bloch, să dea satisfacția din causă, că în ședința de ieri ar fi strigatu cătră Schneider: „d-ta ești bun pentru pușcări!“ (Strigări din partea antisemiților: Scandalu!) Dacă în adevăr ar fi rostitu vorbele acestea, eu de siguru l'aș fi provocatu la ordine; deôrece însă acosta nu stă scrisu în însemnările stenografice, trebuie să constat, că acusațiunea în contra lui Bloch e neînțeleasă.

Deputatul Bloch (rabinu): Durere, după cum se vede egalitatea tocmai așa de puțin este considerată în discuțiile parlamentului, ca și în legile fundamentale ale statului. Tote înterumperile făcute din partea antisemiților în contra Evreilor se află însemnate în protocolul stenografic. Schneider a dîsu, că „Evreii despôia poporul“, că „cei mai mari dușmani ai poporului sunt Evreii“ etc. Acesta este ofensă. Cum puteți să vătămați astfel pe acei membri ai parlamentului, cari se țin de legea jidovescă? Când Terjancic a ofensatu poporul italian, a fostu provocatu la ordine; nimenea însă în decursul celor 6 ani ai discuțiilor parlamentare n'a fostu provocatu la ordine din causă, că a aruncatu chiar cele mai dejositoare injurii în față Evreilor. Niciodată Evreii n'au fostu luați în apărare din partea președintelui. Er' când s'au ridicatu atâtea injurii în contra Evreilor, tote acestea au fostu induse în protocol, dăr când eu i-am răspuns lui Schneider, că locul lui este în pușcări... (Mare șgomotu, mișcare, strigări din partea antisemiților: Ne mai pomenitu! Infamiu! Pfui! Aprobări și aplause șgomotoșe pe galeria. Antisemiții strigă: Deșertați galeria! Din cauza șgomotului, Bloch abia într'unu târdiu și-a pututu continua vorbirea.) Pentru mine pretindă — dîse Bloch — același drept, ce i-se dă ori căru altu membru din parlament. Nu vrău să mă tocmesc, ci vrău ca cele ce le-am dîsu și le-am făcutu să se înregistreze în protocol...

Președintele: (înterumpend pe vorbitoru.) După ce d-ta ai declarat, că în adevăr i-ai dîsu lui Schneider cuvintele de mai sus, trebuie să te provocu la ordine. (Aplause din partea antisemiților.)

de cioplitu, de care am și aflatu în pădure. M'am retras cu lemnul în locuința mea și am început să-lu cioclesc și scobesc cu cuțitul atâta, până ce încetulu cu încetulu din lemn s'a făcutu idolu, despre care dîceam, că e prototipul lui Kutku. Idolulu avea o înălțime cam de o jumătate picioru, neșocotind ai oi penele lungi de papagal, ce i-le pusesem în frunte. Idolulu putea să semene cu ori și ce numai cu statuă nu, dăr cu tote acestea elu corăspunse pe deplin gustului Canibalilor. Se apropia puțin de formă omenescă; în capu avea mulțime de pene, mantaua lui consta din școțta roșii de arbor, er în semn de putere dumnezească i-am legatu de mână o lance și la făclă i-am implântatu fire din însăși barba mea, ca să dau ore care însemnate feții lui spâne.

Sosi ziua de sărbătoare și eu încă eram gata cu opera mea. Întregu personalulu de curte alu principelui Urutuke se prezentă în sala de consiliu, unde eu, alături de L'Absolu, am pă-

șitu înaintea principelui și am desvilitu în modu sărbătorescu statua deitătii insulei Okuenakuti.

O grôznică mirare cuprinse sëlba-tica poporațiune și la auțulu numelui Kutku, toți au cățutu cu fețele la pământ, ca să adozere opera mănilor mele. Începură acum să răsune vocile, ce esprimau mirarea, apoi gesturile din mână și din picior și copilărescele bucurii. Insuși Urutuke stetea uimitu ca o statuă de piatră, roua dimineții, care de altmintelea niciodată nu lua parte la societatea șgomotoșă a curtenilor fratelui ei, de astă-dată, în contra obiceiului, a ținutu ca dimpreună cu damele ei de curte să-și manifesteze supunerea înaintea lui Kutku, care în urma puterii Barbei sôrelui s'a coboritu pe pământ. Vestea acesta se lăți ca fulgerulu între poporațiunea din insulă.

Preșența adoratei femei și dorile de bine, ce-mi adresă, mă înălțara la celu mai înalt grad alu fericierei. Nu mă supăra decâtu împrejurarea, că ministrulu, care sta alături de dânsa neas-

tămperat, o privia cu atâta sete, încâtu parea, că în totu momentulu ar voi s'o sôrbă cu privirea.

Pe când esaminam cu atâta atențiune persoana uritului ministru, Urutuke îmi adresă de-odată următoarea vorbire:

— „Sărbătorea de azi este ziua, în care tu, Barba sôrelui, trebuie să mori. Iubita mea soră încă nu scie ce gustu are carnea de om, și acum de bună sēmă tu ești în lungulu și latulu țării noastre cea mai plăcută și mai gustoșă bucatu.“

S'a sfirșitu cu mine îmi gândiam, mă voru îmbruce numai decâtu aici. Stamu nemișcat și cu frică mare, am așteptatu încheierea vorbirei. Urutuke tăcu unu moment și apoi continua, ca și când aru fi înghițitu o bună bucatu:

— „Soi tu, că celu mai escelent gustu pe lume îl are carnea omului europenu?“

La vorbele acestea mă plecai aprobătoru.

— „Așa este, e cea mai escelentă carne“, continua vocea tunetului. „Eu

am gustatu din carnea gustoșă a soților tăi, și mă jură pe Kutku, că niciodată n'am avut o bucatu mai bună în gura mea regală! Carnea voștră este cu multu mai dulce, decâtu fructele de cocus, are mirosulu celu mai escelent, pe când cea a poporului nostru din vecinu e tare și are un mirosu caracteristic, ce nu-mi prea place. Ah, ce fericită țără e țera voștră, unde puteți mânca carne atatu de gustoșă!“

„Inălțate Dōmne, noi nu mâncam pe nimenea.“

— „Cum? Voi nu îmbruceți din astfel de carne?“

— „Adecă... une-ori da, dăr nu cu dinții...“

— „Asta e rău, căci carnea de om e mâncarea cea mai naturală. Prin mâncarea carnei de animal, ce e drept, că ni-se șporescu puterile, dăr nutrirea cu carne de om nu înălță sufletulu la gândiri nobile. Eu, cel puțin, așa cred, că de voiu mânca din carnea Barbei sôrelui îndată voi fi în stare a lucra obiecte de felulu celor, ce mi-ai dăruiu.“

Bloch : Mă rog...

Președintele : "Ţi detragă cuvântul. (Aprobări și aplause din partea antise-miților.) Dau cuvântul d-lui deputat Schneider.

Schneider : Renunță a mai vorbi. Celu ce a vorbit nu este dăror, decât un Evreu. (Sgomotoșe strigări în stângă : La ordine ! Asta-i prea mult !)

Președintele : Fiind-că te-ai declarat în modu ofensatoru, te provoacă și pe d-ta la ordine. (Aprobări și aplause în stângă.)

Cu acestea incidentul s'a terminat și s'a trecut la ordinea zilei.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Din tractul Dergei, 26 Aprilie n. 1890.

În 23 Aprilie n. c. s'a ținut în comuna curat românescă Călacea sinodul de primăveră al preoților române gr. cat. din tractul Dergei, (Archidieceasa Blășului), care servește și ca o convenire pentru exerciții spirituale și pentru mărturisirea preoților și învățătorilor tractual.

În sinodul prezidat și condus de v. protopopul zelos d-lu Ioan Hăgeganu, între altele s'au făcut și două propunerii însemnate și binefăcătoare, atât pentru școlile noastre confesionale în genere, cât și pentru bisericile tractual în specie. Anume :

Vice-protopopul tractual, atrăgându atențiunea preoților asupra probabilității de a se revisui articolul de lege XXXVIII din 1868, prin care se intenționează ridicarea salariilor învățătoresci la o sumă mai mare, decât cea stabilită de prezentu în acel articol de lege, propune ca în lipsa de fonduri școlastice și culturale, prin cari am pute să ne ajutăm la suirea salariului învățătorescu, preoții tractual în corpore să se asocieze la colecta de unu crucer de sufletu inițiată de redacțiunea fôiei „Unirea” din Blășiu pentru întemeierea unui fondu școlastic.

Propunerea acesta se primesce și se decide a colecta fiă-care preotul în modul cum va afla mai bine.

După acestea luă cuvântul parochiul Asculelui mare, d-lu Ioan Petranu, care prin o lungă și înflăcărată vorbire pledă pentru înființarea de granare și magazine bisericesci de bucate, propunându, ca asemenea magazine să se înființeze în toate parochiile acestui tract.

Pentru mai puternica motivare a propunerii sale vorbitorul aduse înainte unu exemplu viu, provocându-se la parochia Fizeșului, sat de asemenea curat românesc, unde prin stăruința protopopului tractual, ca fost preot acolo la anul 1883 s'a pus basala un magazin de bucate—cucuruz cu grăunțul — numai cu 46 de merțe mari, care apoi prin conșciențioasă manipulare a propunătorului, care urmă ca

preotul administratoru acolo, la anul 1889 s'a urcatu deja la 300 merțe mari. Acestea dându-se în totu anul imprumutū cu interese de una merță după treii, aducū la anu 100 de merțe mari, ca interese, cari totdeuna se prefaoū în banu gata. Astfelu aici preotul are de unde și acoperi mai tôte eroagiunile anuale bisericesci seu școlastice, fără de a fi avisatū la repartiția cea atât de odiôsă a poporului.

Amesuratū esemplului amintitū — duse vorbitorul, pôte face și pôte lucra fiesce-carele dintre noi preoții. Anume deca prea bunul Dumnezeu din îndurarea sa cea nemărginită va binecuvânta în astū anu țarinile credincioșilor și cu fructe bune și frumoșe, nu credū, că este vre unu poporēnū dintre cei cu stărușora mai bună, care la propunerea onestă a preotului seu, făcută și predată în tonul celū mai părințescū, se nu concurgă și elū câtū de puținū cu câte va buacăiore spre scopul bisericei sale. Fiesce, că aci preotul trebuie să și pună lotă silința și trebuie să aibă tôte voia de a lucra în interesul bisericei sale, premergēndū chiarū dēnsulū ou esemplulū bunū, și indemnându la aceta mai întēiu pe amicii și pe mai binecunoscutii și, când apoi fiă siguri, că și poporul — vădēndū-i fapta lui nobilă și frumoșă — ilū va urma cu bucuri.

Etă fraților ! — duse mai departe d-lu Petranu — modalitatea cea mai bună, măi onestă și mai practică pentru de a ridica odată bisericile nostre din miseria lor proverbială. Deci propunerea mea firmă, carea dorescu și așteptū să se ieie în considerațiune cu tôte serioșitatea cuvenită din partea fraților preoți sinodali, este ca : să se aducă pe cale sinodala hotărēria, de a funda din anul acesta începēndū în tôte parochiile gr. cat. a tractului Dergei — fără de excepțiune — grănare bisericesci de bucate, fiă cu începutū câtū de micū, căci după cum duse unū scriitoru românū : „Din simburu micuță rēsare stejarulū secularū”. Pentru modalitatea de administrare înoă a-și recomanda să se facū unū „Statutū pentru fondarea și administrarea grănariilor bisericesci”, generalū, pentru întregū tractulū și care apoi susținându-se Prea Veneratului Consistorū Metropolitanū, să și capete aprobarea mai înaltă.

„Celorū contrari propunerii mele — de cumva s'ar afla și de acetiia — le dicit simplū numai atāta, că cu câtū va fi începutulū mai greu, și mai obositorū, amēsuratū axiomei latine : „Omne initium durum” cu atāta vorū fi mai dulci și mai plăcute efectele lui.

„Deci la lucru fraților, cu tôte serioșitatea preoțescă, fără de nici o scrupulositate seu nepăsare, ci cu zelū și cu energiā cuvenită cauzei amintite, și eu vē asigurū fraților, că primindū propunerea mea și prefăcēndū-o în faptū, nu peste multū an bisericiile tractului nos-

tru în privința stărei materiale vorū fi de modulu în tôte Archidieceasa”.

Propunerea acesta, atât de bine motivată de propunētorul Ioan Petranu s'a primitū cu unanimitate din partea tuturor preoților sinodali, și s'a decisū pe cale sinodala, ca dela tōmnū începēndū tōți preoții tractului Dergei să se însușescă de a fonda grănari bisericesci de bucate în tôte parochiile tractului și încă după modalitatea, care o vorū afla mai corēspondētore împrejurărilor locale.

După acestea mărturisindu-se tōți preoții și învățătorii de față; preoții au fostū invitați la unū prânđu la casa onestă a parochiului Călociei Ioan Mihali, ȧr docenți la învățătorilū de acolo.

Unu preotū sinodali.

ACADEMIA ROMÂNĂ

1866—1891.

Din raportul despre activitatea Academiei române, de Secretarul general D. A. STURDZA.

(Fine.)

X.

Concluziune.

În acestă scurtă ochire retrospectivă am redeșteptatū în aducerea noștră aminte fasele principale prin cari a trecutū Academia Română în decursulū celor dintēiu 25 ani de existență, cari se încheie astăzi; am amintitū principalele curente de idei și preocupări cele mai însemnate, cari au condusū lucrările Academiei noastre în acestu primū pătrarū de seculū de existență și activitate; am arătatū lucrările și publicațiunile de căpeteniă, cari suntū rodulū acestei activități.

Academia se presintă astăzi cu următoarele publicațiuni :

a) 46 volume *Anale*, în cari se cuprindū 155 memorii, notițe și comunicări sciințifice;

b) 14 volume publicațiunii despre limba română : dictionarū, gramatică și texte vechi;

c) 10 volume opere de ale vechilorū istorici români, Cantemirū, Mironū Costinū, N. Bălcescu;

d) 5 volume studii și colecțiuni de obiceiuri și de literatură poporană a Românilorū;

e) 7 volume traduceri din autori clasici latini și greci;

f) 17 volume cuprindēndū 9603 documente istorice privitoare la relațiunile mai alesū externe ale Românilorū din secolii XII—XIX;

g) 5 volume de studii istorice de Eudoxiu Hurmuzaki.

Academia se mai presintă cu o bibliotecă de peste 40,000 volume de cărți tipărite, cari cuprindū aproape tôte literatura necesară pentru studiile istoriei naționale, cu o colecțiune de peste 900 volume manuscrise, cea mai mare parte românescu; cu o colecțiune de peste 20,000 documente vechi românescu din țēră, aproape tôte originale și nepublicate; cu o bogată colecțiune de portrete, stampe și charte geografice vechi, tôte de cea mai mare valoare pentru istoria noștră; în fine cu o bogată colecțiune numismatică românescă.

Aceste publicațiuni și colecțiuni suntū o dovadă materială a activității Academiei nostre. Națiunea a pusū mari speranțe asupra instituțiunei din care avemū onore a face parte; ea a urmă-

ritū de aprōpe lucrarea noștră, și putemū avea multămirea, că lucrarea și strădūințele nostre au câștigatū acestei Academii încrederea tuturor Românilorū iubitori și zeloși pentru cultura nēmului lor. Ce dovadă mai eclatantă pōte fi pentru aceta decât cele 16 donațiuni cari se ridică la o valoare aproximată de 1.800.000 lei și cari au fostū încredințate Academiei toamai pentru că acele suflete generose aveau o deplină încredere, că avutulū lor va fi întrebuințatū în modul celū mai bunū pentru înălțarea cultūrei nēmului românescū.

Aceste donațiuni suntū, Domnilorū colegi, dovada cea mai elocuentă și fôrte măgulitōre pentru Academia și pentru acei cari au lucratū și lucrēză pentru buna ei desvoltare, pentru împuternicirea și lărgirea din ce în ce mai multū alū cercului activității ei.

Dela începutulū ei și până astăzi Academia noștră a avutū 58 de membri activi, dintre cari catorva nu le-a fostū cu puțință a lua parte directă la lucrările sale. Dintre acetiia 23 au încetatū din viēță, după ce fiă-care în puțință sa a lucratū pentru cultura acestui nēmu românescū, atât de amarū apăsātū secolū îndelungați sub greutatea vremilorū și sub puterea vrăjmașilorū.

Să ne aducem aminte cu pietate în acestă zi de sērbătōre de acesti membri ai tinerei noastre instituțiuni, să le binecuvēntămū numele și memoria și dela dēnșii să luămū tăriă, noi cari suntemū încă în acestă luptă nobilă pentru știință, pentru lumină, pentru cultură.

Națiunea românescă întregă are privirile așintite asupra noștră, ea așteptă lumină dela Academia Română; ea ne ajută și ne însufleșese.

Participarea Augustilorū noștri Suverani și a Principelui Mostenitorū la lucrărilorū nostre, interesulū viu ce Ei pōrtă acestei instituțiuni naționale, sunt unū stimulentū mai multū pentru a mări activitatea noștră.

Să lucrămū dēr și să încurajămū lucrările celorū ce muncescū și cugetă pentru Români, ca astfelū să rămānemū în Orientulū Europei totd'ana unū focarū netăgăduitū și influentū de cultură și să întărimū credința și convicțiunea tuturorū, că Români suntū la Dunărea de josū cei mai energici muncitori în domeniulū sciințelorū și alū artelorū, cei mai neobosiți propagatori ai civilizațiunii.

Telegramele „Gaz. Trans.“

(Serviciulū biroului de coresp. din Pesta)

București, 30 April. La nouēle alegeri de deputați între candidații, cari la primulū scrutinū n'au întrunitū majoritatea (balotagiuri) s'au alesū guvernamentalī 15, ȧr opoziționali 6. Orașulū Bucuresci a alesū partisanī ai guvernului.

Viena, 30 Aprilie. Negociările în privința tractatului comercialū cu Germania e probabilū că se vorū termina mâne.

Belgradū, 30 Aprilie. Regina s'a hotărītū că în licū o împrejurare să nu părăsescă Serbia.

Proprietarū :

Dr. Aurel Mureșianu.

Redactorul responsabilū interimalū :

Grigoriu Maiorū.

Începutulū vorbirii lui Urutukte nu m'a scosū cu totulū din sărite, fiind-că nutriamū credința, că unū omū înainte căruia am devenitū obiectū de admirațiune, dōră nu va face neomenosulū lucru, de a mă pregăti dreptū fleică; îndată ce însē m'i-a statū înainte cu înțelepciuniile lui despre măncarea cărnei de omū, membrele începū să-mi tremure și am începutū să fiu fôrte îngrijatū.

În mânia temerii mele de mōrte, forțândū unū zimbetū, am rēsponsū principelui. „Decă este adevērātū, că carnea noștră are o putere atât de fermecătōre, de ce nu l'ați îmbracățițiți mai nainte pe mēstrulū L'Absolu? Elū este nēscutulū poporului celū mai cultū, poporū cu multū mai puternicū decâtū alū nostru, tôte lumea îi invēță limba și exerciază o dominațiune spirituală peste tôte cele cincē părți ale pāmēntului, voinții și caprițiilor lui se închină tôte lumea, prin urmare carnea lui trebuie să aibă unū gustū cu multū mai bunū, decâtū a mea. Și decă dorința Înălțimei Vōstre este, ca prin măncarea de carne de omū, să

vē altoiți în spiritū însușiri eminente, atunci mai curēndū v'ați fi ajunsū scopulū cu L'Absolu, decâtū cu mine.”

— „Încetū, tēnerulū meu amicū!” strigă bētrānulū parisianū, îndoindu și pālăria cu convulsione și pișcândū cu unghiile sale nasturii învechiți ai mantalei sale pouosite. „Eu sunt de-o construcțiā cu multū mai durā, sunt mai nemistuibilū decâtū d-ta, frumosule tēnerū genuezū!”

În frica mea nu sciam la care sfântū din cerū să mă îndreptezū pentru ajutorū, când Urutukte, ca să facă sferșitū neplăcutei glume, erupse în risū puternicū. Cu inimă ușurată și c'o veselă dispozițiā m'am continuatū vorbirea în limba indigenilorū.

— „Fiă dēr mai gustōsă carnea mea decâtū a lui L'Absolu, dēr deōrece nimēnū pe lume n'a gustatū'o, astfelū nimēnū nu pōte vorbi cu siguranță despre ea. Și sciu, puternice Urutukte, că fiindū tu domnulū vieții și alū mōrții, poți să faci cu mine ce-ți place.”

— „Nu-i așa, eu n'am dreptū asu-

pra ta; tu ești lāsātū la dispozițiā serei mele, principesa și roua dimineții. Cere-ți dēr viēta dela ea și eu credū, că ea nu-ți va refusa rugarea. Și fiind-că ai făcutū să se scobōre la noi chipulū deității nostre Kutku, tu meriți o stimă și venerațiune atât de generală, ca orī și care bārbatū cu vēdă din Okuenakuti. Cere dela ea orī și ce, fiă chiar și mâna, și decă ea se invoesce, eu încă nu voiū dice nimicū împotrivă, ba te îmbrățisezū și te voiū primi de frate alū meu.”

Nici trāsnetulū să fi oădutū în mijloculū adunării, n'ar fi produsū efectū așa de mare ca ultimele vorbe ale principelui.

Stamū incremenitū la loculū meu. Privii spre Urutukte, elū zimbăia; neașteptata schimbare mi-se părū unū visū; priviam în jurū și abea mī credeam ochilorū, căci întrēgă adunarea se întōrse spre mine cu semne de onore, numai fața lui Tururu începū să se schimbe într'o paliditate de mōrte, ochii lui străluciau de mâniă, ca și cum ar voi să mă străpungă cu privirea.

Imi întorseiu apoi atențiunea spre roua dimineții. În clipa acesta principesa cădū amețită; damele de curte o ridicară pe brațele lor. L'Absolu fugi după apă de isvorū, cu care îi spālă fruntea și încetulū cu încetulū se tređi.

— „Unde suntū?” întrebă cu glasū slabū principesa, când își deschise ochii... „Ah, așadēră e realitate.... Barba sōrelui...”

— „Principesa!” i-am distū înghenunchiāndū înainte ei. „Potū să spe rezū la viēță?”

— „Da, la viēță, și decă primești și la mâna mea!”

Vē puteți închipui, ce-am simțitū în acelu momentū? I-am apucatū mâna ei mōle și am dus'o la buze, am sērutat'o tremurāndū și am uitatū de tôte, ce se petreceau în jurulū nostru. Nu mī mai sfārimam capulū cu Urutukte, cu ministrulū acestuia, cu sēlbaticulū poporū, ci numai cu roua dimineții. Pentru mine, afară de ea, periră tôte.

(Va urma.)

Cursul pletel Braşov.

din 30 Aprilie st. n. 1891.

Table with exchange rates for various currencies like Banconote romănesci, Argintă romănescă, Napoleon-d'ori, etc.

Cursul la bursa din Viena.

din 29 Aprilie a. c. 1891

Table with stock market rates for gold, silver, and various bonds.

Table with interest rates and exchange rates for various currencies and bonds.

Szám 1509—1891 tkvi.

576,1—1

Arveresi hirdetményi kivonat.

A Brasói kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Garoiu Miklos Zernesti lakos végrehajtónak Bucur Chitiotu, George Radu, Munteanu és Iuon Stan Avram arveresi vevők elleni 353 frt. tőkekövetelés és összes járul. iránti végrehajtási ügyében...

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becserának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni...

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

ABONAMENTE la "GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table with subscription rates for Austro-Ungaria: Pe trei luni, Pe şese luni, Pe un an.

Pentru România şi străinătate:

Table with subscription rates for Romania and abroad: Pe trei luni, Pe şese luni, Pe un an.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Table with subscription rates for Austro-Ungaria: Pe an, Pe şese luni, Pe trei luni.

Pentru România şi străinătate:

Table with subscription rates for Romania and abroad: Pe an, Pe şese luni, Pe trei luni.

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin mandate poştale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurită şi a arăta şi pošta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Octomvre 1890.

Large table with train schedules for various routes including Budapesta-Predcaiu, B.-Pesta-Arad-Teluş, and others. Includes columns for departure times and stations.